

Nr 578.

Av herr **Severin m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 217, med förslag till lag om folkpensionering m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 217 till riksdagen med förslag till lag om folkpensionering, har lagförslaget 4 § givits sådant innehåll, att pensionsavgifter skola erläggas av alla medborgare från 18 till 65 levnadsår.

Enligt 5 § i gällande lag om allmän pensionsförsäkring äro från avgiftsplikt undantagna:

»a) ordinarie innehavare av tjänst, å vilken lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension eller lagen den 4 juni 1920 angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk äger tillämpning;

b) delägare i arméns eller flottans pensionskassa;

c) ordinarie innehavare av prästerlig tjänst;

ävensom hustru till sålunda undantagen person.

I övrigt ankommer på Konungens prövning, huruvida och under vilka villkor personer, vilka pension är tillförsäkrad på grund av anställning i statens tjänst, må undantagas från avgiftsplikt enligt denna lag.»

På grund av sist återgivna författning blevo icke allenast de under a)—c) angivna personer undantagna från avgiftsplikt, utan bl. a. jämväl delägarna i Enskilda Järnvägarnas pensionskassa. Dessa delägare äro allt fortfarande befriade från avgiftsplikt till den allmänna folkpensioneringen. Den senaste avgiftsbefrielsen meddelades genom beslut av Kungl. Maj:t den 20 november 1917, och gäller befattningshavare, som äro delägare i och erlägga avgifter till kommunikationsverkens pensionskassor för icke ordinarie personal. Från Kungl. Pensionsstyrelsens sida har hemställan gjorts, att 5 § 3:e stycket i nu gällande lag om allmän pensionsförsäkring skulle upphävas, samt att hustru till, enligt 2:a stycket i sagda paragraf, undantagen person, icke skulle vara undantagen från avgiftsplikt, och pensionsstyrelsen uttalade samtidigt såsom ett önskemål att avgiftsplikt skulle införas för alla enligt andra stycket undantagna personer. På grund av denna pensionsstyrelsens framställning beslöt 1918 års riksdag i anslutning till Kungl. Maj:ts proposition nr 84, att den Kungl. Maj:t tillagda befogenheten att meddela avgiftsbefrielse skulle inskränkas att gälla endast personer, vilka voro tillförsäkrade pension på grund av anställning i statens tjänst. Den genom beslut av Kungl. Maj:t den 30 juni 1928 tillsatta kommittén för verkställande av utredning rörande revision av lagen om allmän pensionsförsäkring upptog under § 3, i sitt förslag till lag om allmän ålderspensionering

nering, att pensionsavgift skulle erläggas av en var avgiftspliktig med 1 % av det enligt gällande förordning till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beräknade taxerade beloppet, och utgöra lägst 6 och högst 50 kr. pr år. Berörda kommitté föresatte sålunda, att den genom nuvarande lag eller på grund av särskild prövning av Kungl. Maj:t medgivna rätten till avgiftsbefrielse för vissa medborgare, vilka på annat sätt hade sin ålderdomspensionering ordnad, skulle komma att upphöra, och grundade kommittén denna sin ståndpunkt därpå, att avgiftsplikt för samtliga medborgare vore berättigad ur synpunkten av solidaritet skilda samhällsklasser emellan samt att det icke låter sig principiellt försvaras, att de, som för närvarande enligt 5 § andra stycket pensionsförsäkringslagen äro undantagna från avgiftsplikt, skola bli befriade att deltaga i bestridandet av kostnaderna för den hela folket omfattande välfärdsanordning, som en allmän ålderdomspensionering, enligt kommitténs förslag, skulle utgöra. Från den av kommittén intagna ståndpunkten anförde en av ledamöterna i kommittén, fru Olivia Nordgren, avvikande mening, och anförde, att de för avgiftsplikt nu undantagna hade att i annan ordning erlägga högst avsevärda avgifter för sin pensionering, och att det för det stora flertalet av dem skulle komma att innebära en kännbar belastning, om de därtill skulle erlägga avgifter för den allmänna pensioneringen. Man får vid behandlingen av detta spörsmål icke bortse ifrån, att de hos staten eller vid järnvägsdriften anställda, till pensionskassor anslutna befattningshavarna och arbetarna, få sina avgifter till dessa kassor avdragna å den avlöning de från järnvägs- eller statsföretagen äga uppbära, under det att å skattesedel påförda avgifter för andra medborgare understundom icke erläggas. Det vill med andra ord säga, att en statstjänare eller vid enskild järnväg anställd befattningshavare, som drabbas av sjukdom eller på annat sätt befinner sig i ekonomiska svårigheter, icke kan underlåta att betala de med anställningen förbundna pensionsavgifterna, medan en annan medborgare med samma inkomstbelopp, kan, såsom erfarenheten redan ådagalagt, uraktlåta erlägga honom påförda pensionsavgifter, utan annan påföljd, än en mindre avgiftspension, och, om han söker och beviljas pensionstillägg, möjligen någon nedsättning av detta tillägg.

För att ådagalägga de lägst avlönade befattningshavarnas vid vårt lands järnvägar svårigheter att förutom avgifter till den med tjänsten förbundna pensioneringen jämväl erlägga pensionsavgifter till den allmänna folkpensioneringen ha vi gjort nedan intagna tabellariska sammanställning av de med tjänsten förbundna pensionsavgifterna för ordinarie befattningshavare i stationskarls grad.

Uppgift

å ungefärliga årliga avgifter till egen och familjepensionering för ordinarie befattningshavare i 5:e lönegraden, resp. personalgrupp I (stationskarlar, banvakter m. fl.) vid statens och enskilda järnvägar.

Ålder vid inträdet i kassan	För statens järnvägars personal					För enskilda järnvägars personal		
	Tjänstepension	S. J. änke- och pupillkassa			Summa kr.	Ensk. Järnvägarnas pensionskassa		
		% av lön	lön	Avgift till kassan		% av lön	lön	Avgift till kassan
30	48:—	3,6	2 460:—	90:—	138:—	7	2 100:—	147:—
35	48:—	3,8	2 460:—	93:—	141:—	9,2	2 100:—	193:20
40	48:—	4,1	2 460:—	102:—	150:—	12,5	2 100:—	262:50

Till enskilda järnvägarnas pensionskassa äro avgifterna för egen och familjens pensionering icke uppdelade.

I ännu högre grad framstår orimligheten av att de medborgare, som på annat sätt än genom den allmänna pensionsförsäkringen tillförsäkrat sig pensionsrätt, skola åläggas avgiftsplikt, när det upplyses, att en befattningshavare i 5:e lönegraden vid postverket, som har skyldighet att från tjänsten avgå vid 60 levnadsår och erhåller en sammanlagd pension av 1 824 kronor pr år efter avgången från sin tjänst är skyldig att till fyllda 67 år erlägga avgifter till civilstatens änke- och pupillkassa med 70:56 kronor pr år för bibehållande av rätten till änke- och pupillpension.

Föredragande departementschefen har i propositionen vid behandlingen av förevarande spörsmål framhållit, att genom sänkning av maximavgifterna till 20 kronor och för äkta makar till 40 kronor de framställda anmärkningarna mot att ovanberörda grupper av medborgare skulle bli avgiftspliktiga, skulle ha förlorat mycket av sin styrka, då pensionsavgifterna därigenom icke skulle anses bli allt för betungande. Det förhållandet, att de persongrupper vilka genom lagförslaget skulle underkastas skyldighet att erlägga avgifter till folkpensioneringen, och vilka nu erhålla pension även utanför densamma, torde icke, framhåller departementschefen, utgöra tillräcklig anledning, varför de icke skulle liksom andra medborgare deltaga i folkpensioneringen, då detta påkallas med hänsyn till denna sociala välfärdsanordnings intressen. Häremot må endast den erinran göras, att det med en avgift, som enligt 4 § i förslaget i lag om folkpensionering skall utgå med 20 resp. 40 kronor pr år såsom maximum, dock, tillika med de avgifter, som de ha skyldighet att erlägga till resp. pensionskassor för sin egen och familjens pensionering, blir för befattninghavare i de lägre lönegraderna ekonomiskt betungande. Man kan uppställa frågan, varför icke avgiftsplikten till folkpensioneringen kunnat sättas högre än som gjorts, då härigenom uppenbarligen de medborgare, vars ekonomiska ställning möj-

liggjort detta, kunnat på samma skäl som anföres rörande statens befattningshavare effektivare bidra till den sociala välfärdsanordning som folkpensioneringen ju givetvis måste anses innebära. Vidare må det framhållas, att det icke borde föreligga större svårighet, för vilken annan medborgare som helst med samma inkomst som t. ex. stationskarl i statens- eller enskilda järnvägar, att erlægga ungefär lika höga avgifter till den allmänna folkpensioneringen som ovanberörda befattningshavare ha att erlægga till resp. pensionskassor. Då en stationskarl eller brevbärare kan anses ha ekonomisk förmåga att erlægga 138 kronor årligen, vid de enskilda järnvägarna 147 kronor, till sin egen och familjens pensionering, bör ju samma belopp utan svårighet kunna uttagas även av andra medborgare i samma löneläge. Detta har emellertid icke vare sig 1928 års pensionsförsäkringskommitté eller departementschefen ansett sig kunna upptaga såsom förslag, och departementschefen har t. o. m. föreslagit sänkning av avgifterna från vad kommittén härutinnan föreslagit.

Med åberopande av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 217 med förslag till lag om folkpensionering måtte till 4:e paragrafen i sagda lagförslag göra tillägget, att från avgiftsplikt skola vara befriade de medborgare, som i andra stycket av nuvarande pensionsförsäkringslags 5 § anges, ävensom de vilka enligt äldre författning, efter Kungl. Maj:ts prövning, blivit från sådan avgiftsplikt befriade, och att, med hänsyn till att nya grupper av i statens tjänst anställda genom riksdagens tidigare beslut tillförsäkrats pension, sådana grupper skola efter prövning av Kungl. Maj:t jämväl kunna befrias från avgiftsplikt till folkpensioneringen.

Stockholm den 9 april 1935.

Frans Severin.

Carl Lovén.

Helge Bäcklund.

Ernst Hage.

J. H. Blomquist.

Anders Paulsen.

Ernst Eriksson

i Stockholm.